

Dato
20. november 2017

Notat til Folketingets Europaudvalg

El-markedsdesignpakken

Dagsorden	Side
1. Forordningsforslag om det indre marked for elektricitet	2
- <i>Tidlig forelæggelse</i>	
2. Direktivforslag om fælles regler for det indre marked for elektricitet	13
- <i>Tidlig forelæggelse</i>	
3. Forordningsforslag om beredskab i elsektoren (elforsynings sikkerhedsforslaget)	25
- <i>Tidlig forelæggelse</i>	
4. Forordningsforslag om oprettelse af et EU-agentur for samarbejde mellem energireguleringsmyndigheder (ACER)	31
- <i>Tidlig forelæggelse</i>	

**Energi-, Forsynings- og
Klimaministeriet**

Stormgade 2-6
1470 København K

T: +45 3392 2800
E: efkm@efkm.dk

www.efkm.dk

1. Forordningsforslag om det indre marked for elektricitet

KOM(2016) 861

Revideret notat. Ændringer er markeret med streg i margenen.

1. Resumé

Kommissionen har den 30. november 2016 fremsat forslag om en forordning om det indre marked for elektricitet som en del af Kommissionens såkaldte Vinterpakke, hvis officielle navn er "Clean Energy for All Europeans".

Formålet med forslaget er at fastsætte grundlæggende principper for et velfungerende indre el-marked, herunder med henblik på at muliggøre en effektiv integration af vedvarende energi i det europæiske el-system, fastsætte regler for handel med el på tværs af landegrænser samt fremme udviklingen af et transparent el-marked med et højt forsyningssikkerhedsniveau for elektricitet.

I forslaget fokuserer Kommissionen særligt på at øge konkurrencen, fremme fleksibel produktion og fleksibelt forbrug, bedre udnyttelse af det europæiske transmissionsnet, rammebetingelser for sikring af tilstrækkelig produktionskapacitet på tværs af Europa og et styrket regionalt samarbejde om systemdrift.

Mange af ændringsforslagene er en tilnærmelse af den europæiske regulering til den eksisterende markedsregulering i Norden. Forslaget vurderes ikke at medføre væsentlige økonomiske konsekvenser. Forslaget vurderes dog at ville medføre en række lovgivningsmæssige ændringer.

Regeringen deler Kommissionens vurdering af, at et velfungerende indre marked for elektricitet er af afgørende betydning for den europæiske økonomi og for at sikre en omkostningseffektiv omstilling til vedvarende energi.

2. Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2016) 861 af den 30. november 2016 fremsat forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om det indre marked for elektricitet. Forslaget er en omarbejdning af forordning (EF) nr. 714/2009 om betingelserne for netadgang i forbindelse med grænseoverskridende elektricitetsudveksling. Forslaget er oversendt den 9. januar 2017 til Rådet i en dansk sprogversion.

Forslaget har baggrund i Kommissionens vurdering af, at nye teknologiske og politiske udviklinger har ført til grundlæggende ændringer i det indre el-marked. Andelen af vedvarende energi i elsystemet er kraftigt forøget og vil udgøre en stadig større del af elforsyningen i fremtiden. Elproduktion fra vedvarende energi som vind og sol er mere fluktuerende end konventionelle produktionsteknologier. Samtidig vurderer Kommissionen, at ukoordinerede nationale indgreb ift. at sikre elforsyningssikkerheden har haft negative konsekvenser for investeringer i el-markedet og grænseoverskridende handel.

En omkostningseffektiv integration af vedvarende energi i elsystemet forudsætter derfor en tilpasning af markedsreglerne, så markedet giver de rette signaler til markedsaktørerne, herunder forbrugerne, til at sikre den nødvendige fleksibilitet til elsystemet. Markedsreglerne i forordningen - i kombination med el-infrastrukturen - skal sikre, at elektriciteten kan afsættes der, hvor efterspørgslen på tværs af grænser er størst. Investorerne skal i den forbindelse have de rette kort- og langsigtede prissignaler til at investere i ny transmissions- og produktionskapacitet.

Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 194 i Traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF) og skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Det estiske formandskab forventes at sættes forordningsforslaget om det indre marked for elektricitet på dagsordenen for energirådsmødet den 18. december 2017 til generel indstilling.

3. Formål og indhold

Forordningsforslagets overordnede formål er at sikre, at EU's medlemsstater indfører markedsregler, der fremmer et velfungerende, fleksibelt indre el-marked.

Det væsentligste indhold i forordningsforslaget er:

- i. Udvidede markedsregler, der skal sikre fleksibilitet, bedre konkurrence og klare prissignaler for markedsaktører. Dette sikres bl.a. ved at fjerne prisregulering på engrosmarkedet, samt ved at overføre et større økonomisk ansvar til VE-anlæg for de omkostninger, som de påfører elsystemet, herunder øgede omkostninger til at balancere produktion og forbrug.
- ii. Rammebetingelser, der skal fremme en bedre udnyttelse af det europæiske transmissionsnet. Dette sikres bl.a. ved en effektiv priszoneinddeling i el-markedet, tilpasning af regler for grænseoverskridende handel, håndtering af fysiske begrænsninger (flaskehalse) i elnettet, ensretning af nettilslutningstariffer i transmissions- og distributionsnettet, herunder krav om omkostningsægte tariffer.
- iii. Regulering af tiltag til sikring af et tilstrækkeligt niveau af produktionskapacitet på tværs af Europa, uden at nationale kapacitetsmekanismer tilgodeiser national produktionskapacitet på bekostning af markedsaktører i andre medlemsstater.
- iv. Ændringer i forhold til transmissionsselskabernes (TSO'ernes) muligheder for anvendelse af indtjening fra internationale elforbindelser (såkaldte flaskehalsindtægter).
- v. Et styrket regionalt samarbejde om drift af det europæiske transmissionsnet ved oprettelse af regionale driftscentre (ROCs).

- vi. Oprettelse af en sammenslutning af europæiske distributionsselskaber.

Kommissionens bemyndigelse til vedtagelse af delegerede retsakter og gennemførelsesretsakter

Kommissionen bemyndiges til at vedtage delegerede retsakter i relation til, 1) ændringer, der vedrører regionerne for transmissionssystemoperatørernes samarbejde, 2) fastsættelse af beløb for betalinger mellem transmissionssystemoperatørernes for omkostninger til håndtering af grænseoverskridende elektricitetsstrømme, 3) at udarbejde og foretage ændringer af netværksregler, der danner de overordnede tekniske rammebetingelser for en sikker og ensartet drift af de forskellige elsystemer i Europa og 4) at udarbejde retningslinjer for midlertidige undtagelser fra bestemmelserne fsva. nye samkøringsforbindelser.

Det foreslås i henhold til den Interinstitutionelle Aftale (IIA) af 13. april 2016 om brug af delegerede retsakter bl.a., at eksperter udpeget af medlemsstaterne skal konsulteres inden en delegeret retsakt vedtages. Beføjelserne til at vedtage delegerede retsakter kan ligeledes til enhver tid tilbagekaldes af Europa-Parlamentet og Rådet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294) medlovgiver. Der foreligger endnu ikke en udtalelse fra Europa-Parlamentet.

Europa-Parlamentets udvalg for industri, forskning og energi (ITRE) forventes at vedtage sin betænkning den 11. december 2017.

5. Nærhedsprincippet

Forordningen har hjemmel i TEUF artikel 194, som fastslår nødvendigheden af et vist niveau af koordinering, gennemsigtighed og samarbejde for at sikre energimarkedets funktion, forsyningssikkerheden i Energiunionen og fremme sammenkobling af energiinfrastruktur.

Kommissionen anfører, at et integreret el-marked i EU ikke effektivt kan opnås på nationalt niveau, og at isolerede nationale strategier vil føre til yderligere forsinkelser i gennemførelsen af det indre el-marked. Kommissionens evaluering viser, at nationale tilgange og statslige indgreb i markedet har resulteret i ineffektiv og uforenelig regulering og forsinkelser i at korrigere markedsforvridninger.

Det er Kommissionens vurdering, at den stigende sammenkobling af el-markeder i Europa kræver tættere koordinering mellem nationale aktører, idet nationale politiske indgreb i elsektoren har direkte indvirkning på nabolandene.

Regeringen er enig i Kommissionens vurdering og finder således, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Forslaget vil berøre følgende dansk lovgivning:

- Lov om elforsyning (LBK nr. 418 af 25/04/2016)
- VE-loven (LBK nr 1288 af 27/10/2016)
- Bekendtgørelse om økonomisk regulering af Energinet.dk (BEK nr. 816 af 27/06/2016)
- Bekendtgørelse om foranstaltninger til opretholdelsen af elforsynings sikkerheden (BEK nr. 1296 af 10/12/2014)
- Bekendtgørelse om nettilslutning af vindmøller og pristillæg for vindmølleproduceret elektricitet m.v. (BEK nr 1115 af 18/09/2015)

I øvrigt omhandler forslaget Energinet s markedsforskrifter, der er vedtaget med hjemmel i lov om elforsyning.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget vurderes at ville medføre en række ændringer på lov- og bekendtgørelsesniveau. Det forventes, at der ved gennemførelsen af forordningen i dansk ret, vil være tale om tilpasninger af gældende ret samt behov for udarbejdelse af supplerende regler i forhold til gældende ret.

Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at medføre væsentlige statsfinansielle konsekvenser, da forslaget hovedsageligt indebærer en tilnærmelse af den europæiske regulering til den eksisterende markedsregulering i det nordiske el-marked. Det vurderes dog, at lovgivning og regulering som følge af forslaget vil medføre statsfinansielle konsekvenser i form af administrative omkostninger for de relevante myndigheder. Administrative og statsfinansielle udgifter vedrørende EU-sager afholdes som det klare udgangspunkt indenfor ressortministeriets egne rammer, *jf. Budgetvejledningen 2.4.1.*

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget har ifølge Kommissionen til formål at fjerne handelsbarrierer i det europæiske elsystem. Dette kan potentielt føre til gevinster for danske el-forbrugere grundet øget konkurrence og for danske el-producenter i form af forbedrede vilkår for handel med el på tværs af grænser.

I Kommissions konsekvensanalyse fra 30. november 2016 blev de økonomiske gevinster på tværs af EU, ved revidering af markedsdesign, estimeret til at være 9,5 mia. euro frem til 2030. Gevinsterne forventes indfriet gennem bl.a. en styrkelse af de korte markeder for elektricitet (intraday og balancering), afskaffelse eller reduktion af markedsforvridende foranstaltninger, en bedre udnyttelse af interkonnektorer, regional samarbejde mellem transmissionsselskaber, bedre rammer for fleksibelt forbrug og en optimering og omkostningsreduktion af de nødvendige reserver i EU.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at medføre væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Generelt vurderes forordningsforslaget om det indre marked for elektricitet gennem bedre markedsvilkår at bidrage til en mere effektiv integration af høje andele vedvarende energi i energisystemet samtidig med opretholdelse af en fortsat høj forsyningssikkerhed.

Forslaget skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

8. Høring

Forslaget har været i høring i Specialudvalget for Energi-, Forsynings- og Klimapolitik. Der er modtaget nedenstående høringsvar.

Branchefællesskab for Intelligent Energi hilser forslagets regler om forbrugerfleksibilitet velkommen. Der er behov for at sikre den fulde deltagelse af efterspørgselsfleksibilitet i el-markedet.

CO-industri støtter forordningens bestræbelse på at reducere ukoordineret markedsregulering, der medfører forstyrrelser i engrosprisen, samt hensigtsmæssige vilkår for investeringer og handel på tværs af medlemslandene. Samtidig støtter CO-industri forslaget om en mere markedsbaseret elpris.

Dansk Energi (DE) er enig med Kommissionen i, at produkter, der handles i kapacitetsmarkeder, bør være til rådighed frem for energi, da man dermed undgår problematikker omkring kapacitetsreservation på udlandsforbindelser og u hensigtsmæssig påvirkning af prisdannelsen i engrosmarkedet for el. DE mener, at det er fornuftigt at sikre en mere harmoniseret tilgang til vurdering af elforsyningssikkerhed, hvor DE dog bemærker, at dette stiller meget høje krav til metoden ift. at tage højde for lokale forhold, mens der også er en risiko for, at medlemsstaterne afgiver en stor grad af selvbestemmelse. DE er enige med Kommissionen i, at balanceenergi og balancekapacitet skal købes hver for sig, og at marginalprissætning bør være gældende på markederne. DE mener, at alle aktører i elsystemet bør have finansielt ansvar for den ubalance, som de forårsager. DE er enige i, at prioriteret adgang til el-nettet skal afskaffes. DE mener ikke, at reservationer til udveksling af systemydelse skal reducere handelskapaciteterne i de kommercielle markeder uforholdsmæssigt meget. DE mener, at Kommissionens forslag om højere prislofter er fornuftigt, og at loftet bør afspejle forbrugernes Value of Lost Load. DE er enige i, at strategiske reserver kun må aktiveres efter day-ahead- og intra-daymarkederne, og at aktiveringsprisen bør være på niveau med Value of Lost Load. DE er enige i, at der er behov for et styrket samarbejde mellem DSO'er og TSO'er og finder det positivt, at Kommissionen vil oprette en ny, fælles europæisk DSO-enhed.

Dansk Fjernvarme er generelt tilfreds med forslaget. Dog finder Dansk Fjernvarme, at forslaget gør for lidt ud af forbrugsaspektet omkring de produkter, der beskrives. I flere tilfælde tages særlige hensyn til små anlæg, hvor Dansk Fjernvarme anfører, at det ikke er størrelsen af anlægget, der er afgørende for, om de kan deltage i de enkelte markeder, men snarere hvorledes de er tilsluttet, kan reguleres og er sammenstykket rent teknisk. Det kan derfor forekomme u hensigtsmæssigt med faste grænser.

Dansk Fjernvarme anfører, at forslaget fastlægger principper for tariffer som langt hen af vejen synes fornuftige og indlysende, uanset at der er mange og til tider modstridende hensyn, som skal balanceres. Dansk Fjernvarme finder, at principperne har en tendens til ikke i tilstrækkelig grad at inddrage forbrugsaspektet. Kravet om ens indfødningsstariffer er tilsyneladende fornuftig, men bryder med princippet om, at systemet skal være omkostningsægte. Dansk Fjernvarme angiver, at der i forslaget indgår et princip om, at flaskehalsindtægter skal anvendes til at sikre og udbygge kapaciteten. Da Danmark er et udpræget transitland medfører udbygninger af udlandsforbindelser langt hen ad vejen behov for udbygning og forstærkning af interne forbindelser, således at elektriciteten kan flyde gennem landet. Dansk Fjernvarme mener, at disse udbygninger og forstærkninger bør være en del af grundlaget for investeringerne i udlandsforbindelserne, og at flaskehalsindtægter herefter skal kunne anvendes til finansiering af samme udbygninger og forstærkninger af transmissionssystemet. Dansk Fjernvarme bemærker, at EU har lagt sig fast på, at det eksisterende tarifsystem, hvor omkostninger for det overordnede elnet sendes ned i systemet mod forbrugerne, skal være gældende, uanset at der kan være meget produktion og forbrug, som ikke relaterer sig til en tilsvarende transportmængde i det overordnede elnet (transit og eksport). Der mangler en analyse af, om det ikke er mere hensigtsmæssigt, at det overordnede elnet anskues som et transmissions- og transitsystem, hvor aktører som indfører fra underliggende net, aktører som trækker elektricitet ud samt flaskehalsindtægter tilsammen skal dække omkostningerne. En sådan løsning giver større transparens samt et mere omkostningsægte system, idet de reelle udgifter og indtægter for det overordnede elnet synliggøres. Dansk Fjernvarme har det synspunkt, at et integreret energisystem med konkurrence mellem energiarterne kræver et fuldt ud omkostningsægte tarifsystem, idet forvridninger og omfordelinger vil få karakter af at være "skat" eller "statsstøtte". Dermed bliver tarifieringen en politisk sag, hvilket kan blive meget vanskeligt på EU-niveau.

DI er enig i, at ukoordineret markedsregulering har hørt til forstyrrelser i engrosprisen på tværs af medlemslandene, hvilket har negative konsekvenser for investeringer og handel på tværs af grænserne. DI støtter, at elprisen bør sættes ud fra udbud og efterspørgsel og så vidt muligt bestemmes af markedet. Det er derfor vigtigt at sikre, at administrative og implicite prisforstyrrelser fjernes. DI mener, at det er positivt, at alle markedsdeltagerne fremover skal have balanceansvar eller skal kompensere økonomisk for de ubalancer i systemet, som de forårsager. DI mener imidlertid ikke, at generatorer på under 500 kV bør undtages fra at betale for de ubalancer, som de skaber. DI støtter forslag om, at markedet skal være åbent for bud tættere på driftsøjeblikket, i kortere tidsintervaller, og at minimumsgrænsen for

budene bør sættes ned. DI anser forslag om prisrestriktioner som problematisk, da det rent teoretisk er nødvendigt med et prisloft, og fordi forslaget er konstrueret således, at medlemslandene ikke behøver at have samme prisloft, da prislofter bestemmes af de enkelte medlemslandes Value of Lost Load¹. DI roser forslaget om at udfase priority dispatch. DI er omvendt ikke enig i, at generatorer under 500 kW fortsat skal have forgangsret, da dette ikke er i overensstemmelse med principperne om lige vilkår for alle og et mere markedsdrevet marked. Dog mener DI, at det er fornuftigt at bibeholde priority dispatch for gamle generatorer, der allerede i dag har forgangsret, for at undgå at ændre markedsvilkår for investeringer, der allerede er foretaget. DI bemærker, at der generelt er el-overkapacitet i EU, og at det er af yderste vigtighed, at medlemslandene viser, at der rent faktisk er brug for kapacitetsmekanismer ud fra et forsyningsikkerhedsperspektiv. Det er samtidig positivt at grænseoverskridende kapacitet fremadrettet skal kunne deltage i kapacitetsmekanismer for at fremme samhandlen og binde markederne bedre sammen. På sigt ønsker DI, at man skal arbejde frem mod et tæt samarbejde og et overvejende "energy-only" el-marked. Der lægges vægt på, at kapacitetsmekanismer ikke må skabe unødige markedsforstyrrelser eller begrænse handel på tværs af grænserne. DI stiller spørgsmålstejn ved, om kravet om, at ny kapacitet ikke må udlede mere end 550 g CO₂/kWh, hvis det skal kunne byde ind som kapacitetsmekanisme, vil give en fordel for f.eks. gamle kulfyrede værker, da disse ikke vil være underlagt samme regulering. Samtidig bemærkes det også, at disse typer anlæg allerede vil være underlagt EU's kvotesystem. DI er positiv over for, at eksisterende kapacitetsmekanismer skal opfylde de samme krav, som der lægges op til, at nye kapacitetsmekanismer skal.

Det Økologiske Råd (DØR) støtter generelt, at der opstilles klare fælles regler med respekt for nationale forskelligheder i energisystemer for EU's el-marked. DØR støtter de foreslåede bestemmelser om, at alle markedsaktører skal medvirke til og være økonomisk ansvarlige for de ubalancer, de påfører det samlede energisystem, samt at alle markedsaktører skal have adgang til balancemarkedet. DØR støtter, at små producenter (mindre end 500 kW) og demonstrationsprojekter kan undtages for balanceansvar. DØR mener, at der skal ses på, om el fra effektiv kraftvarme baseret på afbrænding af fossile brændsler fortsat skal kunne opnå fortrinsret. DØR finder det ikke tilstrækkeligt velbegrunder helt at fjerne muligheden for maksimums- og minimumspriser, og at eventuelle flaskehalsindtægter i transmissionsnettet bør kunne bruges til at nedsætte transmissionstariffer og til betaling for vedligehold af infrastruktur, samt til at reducere forekomsten af flaskehalse. DØR mener, at betalingen for anvendelse af både transmissions- og distributions-systemer skal fastlægges efter, hvilke krav der driver omkostningen ved disse el-net, såsom netbelastning og effektbehov. DØR mener, at behovet for et kapacitetsmarked skal begrænses mest muligt gennem tiltag, som styrker el-transmission mellem forskellige produktionsformer for el, samt gennem nationale fleksibilitets- og lagringstiltag. DØR mener, at anvendelsen af kapacitetsmarkeder skal udformes, så de fremmer indfasning af kapacitetsskabende produktion baseret på vedvarende energi eller på så lavt CO₂-udledende produktionsformer som overhovedet muligt.

¹ Betegnelse for forbrugernes betalingsvillighed for at undgå at blive afkoblet fra el-forsyningen på et givet tidspunkt.

DØR finder, at den foreslåede grænse på 550 gram CO₂ pr. kWh er alt for høj. Et forslag til krav kunne være 400 gram CO₂ pr. kWh i 2023. DØR støtter under visse betingelser, at der etableres et stærkere regionalt samarbejde mellem nationale TSO'er, og, at der skal ske en bred konsultationsproces, når ENTSO-E eller de regionale driftscentre for TSO'er fastlægger initiativer efter forordningen.

Landbrug & Fødevarer støtter forordningens indsats for øget integration af det europæiske el-marked og støtter ambitionen om velfungerende el-markeder med lige konkurrencevilkår på tværs af grænserne for at sikre grundlaget for en lav elpris i Danmark. Landbrug & Fødevarer mener, at der på sigt skal stilles data om energiforbrug til opvarmning, varmt brugsvand og køling til rådighed for forbrugerne for at understøtte udviklingen af markedet og teknologier for smart energi.

Vedvarende Energi (VE) støtter forordningens formål om det indre marked for el, som understøtter en hurtigere omstilling til vedvarende energi. VE er uenig med forordningens forslag om ændringer af krav for balanceansvar. VE mener, at mindre producenter af vedvarende energi (under 500 kW) altid bør undtages fra balanceansvar. VE er kritisk over for afskaffelse af prislofter, da dette ifølge VE kan føre til udnyttelse af markedsmagt i markeder med utilstrækkelig konkurrence. VE mener, at der fortsat bør være prioritet i lastfordelingen (priority dispatch) til vedvarende energianlæg op til samme grænse som lokale energifællesskaber (18 MW i stedet for 500 kW). VE mener, at flaskehalsindtægter fortsat skal kunne bruges til reduktion af transmissionstariffer og vedligeholdelse af eksisterende net. VE foreslår en lavere grænse for CO₂-emissioner for elproduktionsanlæg ved deltagelse i kapacitetsmekanismer fra 550 g/kWh til fx 400 g/kWh. Endelig bemærker VE, at national forsyningssikkerhed i højere grad skal tages højde for i de regionale driftscentre for eltransmissionsnettet.

Vindmølleindustrien mener, at en modernisering af el-markedets funktion til at afspejle en mere decentraliseret produktion, som i højere grad er baseret på fluktuerende vedvarende energi, er central for, at den grønne omstilling kan ske på den mest omkostningseffektive måde. El-markedet skal gøres mere fleksibelt, og der skal etableres et "level playing field" for derved at sikre, at VE kan indgå på lige vilkår på markedet. VE's forpligtelse til at medvirke til balancering af markedet på lige fod med øvrige producenter er derfor også en naturlig del af et nyt markedsdesign. Vindmølleindustrien kan støtte begrænsning af rettigheden til prioriteret adgang for VE i en kontekst med velfungerende el-markeder. Denne forrang bør alene opretholdes i særlige tilfælde for ny kapacitet, når der er tale om mangel på velfungerende kort tids-markeder, og i disse tilfælde for en tidsbegrænset periode med fokus på udbedring af de markedsfejl, der har nødvendiggjort en midlertidig forrang for VE. Vindmølleindustrien bemærker i forbindelse med begrænsningen af prioriteret adgang, at det er afgørende med øget transparens om TSO'ers kontrakter med konventionelle kraftværker, der skal være i drift for at opretholde system-sikkerheden. Disse bør begrænses til det teknisk nødvendige absolutte minimum, og Kommissionen skal sikre, at konventionelle kraftværker ikke disproportionalt får adgang til nettet på basis heraf, mens VE begrænses. I forlængelse heraf støtter Vindmølleindustrien afskaffelse af støtte til kraftværkerne i form af markedsforvri-

dende kapacitetsmekanismer. Tilgangen til kapacitetsmekanismer i forslaget støttes, idet det indebærer, at etablering af kapacitetsmekanismer skal være den absolutte undtagelse efter en afsøgning af alle alternativer ud fra et regionalt sigte. I de tilfælde kapacitetsmekanismer ikke kan undgås, støtter Vindmølleindustrien, at mekanismerne etableres på regionalt plan og på den mindst markedsforvridende måde for en tidsbegrænset periode. Vindmølleindustrien støtter ligeledes, at forslaget lægger op til en begrænsning af afkortning af VE-produktion, herunder særligt for VE, og at der sættes klare regler for kompensation i de tilfælde TSO'en ikke kan undgå dette.

Sagen har den 8. juni 2017 været sendt i skriftlig høring i Specialudvalget for Energi-, Forsynings- og Klimapolitik. Der er modtaget høringssvar fra Dansk Fjernvarme, Det Økologiske Råd, VedvarendeEnergi og WWF Verdensnaturfonden:

Dansk Fjernvarme har henvist til, at der bør være ens indfødningsstarif for produktion, uanset hvilket spændingsniveau der er indkoblet på, dvs. at princippet også bør omfatte ens tarif for forbrug i lagre og spidslastanlæg (elpatroner) uanset spændingsniveau.

Det Økologiske Råd (DØR) henviser generelt til deres tidligere høringssvar. DØR fremhæver desuden, at de kan bakke op om, at kapacitetsmekanismer skal begrænses mest muligt, at den metodologi, der skal udvikles for at analysere medlemsstaternes ressourcebehov fuldt ud inkluderer alle niveauer af energisystemelementer såsom energieffektivitet, lagring og forbrugerreaktioner, og at kapacitetsmekanismer, hvis de vurderes nødvendige, skal være midlertidige, åbne for aktører i andre lande og designes, så alle aktører kan deltage. I den sammenhæng finder DØR, at der skal sættes en CO2-grænse for, hvilken produktion der skal have adgang til ekstra betaling uden om markedet. Fsva. ROC's hæfter DØR sig ved, at det virker noget løst og usikkert, hvor meget transparens der vil være omkring beslutningstagen, og hvorvidt og ift. hvilke elementer interessenter vil blive inddraget.

VedvarendeEnergi har henvist til deres tidligere høringssvar samt tilkendegivet, at de kan tilslutte sig Dansk Fjernvarmes bemærkninger om, at transmissionstariffer skal afspejle transmissionsnettenes anvendelse til transmission (svarende til road-pricing for biler), så el betaler efter brug af transmissionsnettene, og at el, der ikke passerer transmissionsnettene ikke betaler transmissionstarif.

WWF Naturfonden støtter op om DØR's bemærkninger.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er generelt bred opbakning til Kommissionens forslag til en revideret elforordning.

Hvad angår udvidelse af markedsregler, som skal sikre fleksibilitet, bedre konkurrence og klare prissignaler for markedsaktører er der overordnet to grupperinger omkring undtagelser for mindre VE-anlæg. Den ene gruppe af lande arbejder for at

fjerne eller minimere undtagelser for mindre VE-anlæg, mens den anden gruppe af lande arbejder for at bibeholde eller øge undtagelserne i Kommissionens forslag.

Forslaget omkring en revision af prisområdeinddeling møder stor modstand fra nogle medlemsstater, mens en stor gruppe af medlemsstater generelt er åbne over for indgåelse af et kompromis på dette punkt.

En gruppe af medlemsstater støtter op om, at prissignaler alene skal drive investeringer i energimarkedet, og at anvendelse af kapacitetsmekanismer skal være begrænset og midlertidige. En anden gruppe af medlemsstater støtter modsat kapacitetsmekanismer som en integreret del af el-markedet.

Forslaget om et udvidet samarbejde mellem transmissionsselskaberne (TSO'erne) igennem regionale driftscentre (ROCs) støttes kun fuldt ud af meget få medlemsstater. De fleste medlemsstater udtrykker således forbehold for at udvide samarbejdet mellem TSO'erne, og ønsker en større rolle for medlemsstater i sammesætning af regionerne og ved udpegning af nye fælles opgaver. Formandskabet har derfor introduceret et mindre omfattende samarbejde mellem TSO'erne end ROCs i form af Regional Security Coordinators (RSCs).

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens forslag om en revision af forordning om det indre marked for elektricitet velkommen og finder det vigtigt at arbejde for et velfungerende liberaliseret indre marked for energi med det sigte at reducere energiomkostningerne for virksomhederne og forbrugerne og at muliggøre en omkostnings-effektiv integration af vedvarende energi og sikring af energiforsyningssikkerhed i Danmark og i Europa.

Danmark og Norden er langt fremme ift. udviklingen af et velfungerende el-marked, som muliggør omfattende handel på tværs af grænser. Kommissionens forslag er tydeligt inspireret af den nordiske indretning af el-markedet, og regeringen vil i forhandlingerne arbejde for et fortsat stærkt nordisk aftryk.

Regeringen støtter op om, at Kommissionens forslag sikrer udvidelse af markedsregler, der skal sikre fleksibilitet, bedre konkurrence og klare prissignaler for markedsaktører. Specifikt arbejder regeringen for, at balanceansvar udvides til flere markedsaktører, prioriteret adgang til nogle former for produktion bliver afskaffet eller reduceret i takt med at andelen af vedvarende energi øges, og at politiske, men ikke tekniske, prisgrænser på engrosmarkedet afskaffes.

Regeringen lægger vægt på, at forordningsforslaget om det indre marked for elektricitet indeholder rammebetingelser, der skal fremme en bedre udnyttelse af det europæiske transmissionsnet, herunder en effektiv prisområde-inddeling. Regeringen anerkender det politiske element i en prisområde-ændring og arbejder for at etablere en proces, der afspejler dette samt sikrer en hensigtsmæssig inddragelse af medlemsstaterne i beslutningen om prisområde-ændringer. Regeringen lægger desuden vægt på, at der i forslaget indgår regler for grænseoverskridende handel

med elektricitet, kapacitetsberegning og håndtering af fysiske begrænsninger, som følger princippet om fri bevægelighed af varer i EU. Regeringen finder, at undtagelser hertil skal begrænses til et minimum og skal være begrundet i hensyn til systemsikkerheden og langsigtet omkostningseffektivitet, der tager betydningen for hele EU med i vurderingen.

Regeringen lægger endvidere vægt på, at behovet for kapacitetsmekanismer baseres på en europæiske analyse, så det sikres, at fordelene ved at kunne handle med elektricitet på tværs af grænser medregnes. Regeringen anerkender samtidig, at en sådan analyse kan suppleres af regionale og nationale analyser, idet disse har et mere detaljeret informationsniveau. Regeringen støtter Kommissionens forslag om en emissionsstandard på 550 gram per kWh for produktionsenheder i kapacitetsmekanismer. Regeringen anerkender imidlertid, at der kan være behov for fleksibilitet i forhold til strategiske reserver, da de kun aktiveres i nødstilfælde, hvor forsyningssikkerheden ellers ikke vil være garanteret, og fordi de er mindst markedsindgribende.

Regeringen er opmærksom på, at Kommissionens forslag indeholder ændringer i forhold til transmissionsselskabernes (TSO'ernes) muligheder for anvendelse af indtjening fra internationale elforbindelser, de såkaldte flaskehalsindtægter. Regeringen lægger i den forbindelse vægt på, at den nuværende mulighed for at anvende flaskehalsindtægter til at nedsætte nettariffter fortsat skal være mulig.

Regeringen støtter øget regionalt samarbejde mellem transmissionsselskaber, da det sikrer en tættere sammenhæng mellem markedet og fysikken (systemdriften) øget transparens i transmissionsselskabernes beslutninger, og derved bidrager til de ønskede effektiviseringer i de europæiske elsystemer. Regeringen støtter at der sker øget regionalt samarbejde om bl.a. regional dimensionering af reservekapacitet. Regeringen støtter af den grund etablering af regionale driftscentre (kaldet ROCs), men finder samtidig, at der bør tages højde for behovet for fleksibilitet i forhold til, hvilke opgaver som de regionale driftscentre bør varetage, samt hvor bindende karakter de regional driftcentres anbefalinger bør være.

Regeringen støtter oprettelsen af en sammenslutning af europæiske distributionselskaber. Herunder arbejder regeringen for, at distributionselskaber er repræsenteret med ét medlem per medlemsstat i beslutningsorganen for sammenslutningen af europæiske distributionselskaber.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg på mødet den 23. juni 2017 til orientering.

2. Direktivforslag om fælles regler for det indre marked for elektricitet

KOM (2016) 864

Revideret notat. Ændringer er markeret med streg i margenen.

1. Resumé

Kommissionen har den 30. november 2016 fremsat forslag om et direktiv om fælles regler for det indre marked for elektricitet som en del af Kommissionens såkaldte Vinterpakke, hvis officielle navn er "Clean Energy for All Europeans".

Formålet med forslaget er at fastsætte fælles regler for produktion, transmission, distribution, lagring og handel med el med det formål at etablere et integreret, forbrugerorienteret og fleksibelt el-marked i EU.

Mange af ændringsforslagene er en tilnærmelse af europæisk regulering til den eksisterende markedsregulering i Norden og eksisterende regulering af detailmarkedet i Danmark. Forslaget vurderes ikke at have væsentlige statsfinansielle konsekvenser. Forslaget vurderes at have visse erhvervsøkonomiske konsekvenser, afhængigt af den endelige udformning af reglerne, samt lovgivningsmæssige konsekvenser, som forventes at bestå i tilpasninger af gældende dansk ret og behov for udarbejdelse af supplerende regler i forhold til gældende ret.

Regeringen deler Kommissionens vurdering af, at et velfungerende indre marked for elektricitet er af afgørende betydning for den europæiske økonomi og for at sikre en omkostningseffektiv omstilling til vedvarende energi.

2. Baggrund

Kommissionen har ved KOM(2016) 864 af den 30. november 2016 fremsat forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om fælles regler for det indre marked for elektricitet. Forslaget er en omarbejdning af direktiv 2009/72/EF.

Forslaget har baggrund i Kommissionens vurdering af, at nye teknologiske og politiske udviklinger har ført til grundlæggende ændringer i det indre el-marked.

Kommissionen henviser til, at andelen af vedvarende energi i elsystemet er kraftigt forøget og vil udgøre en stadigt større del af elforsyningen i fremtiden. Elproduktion fra vedvarende energi som vind og sol er bl.a. karakteriseret ved at være mere fluktuerende og decentralt placeret i forhold til konventionelle produktionsteknologier. I den forbindelse er der i dag et mindre skarpt skel mellem producentrollen og forbrugerrollen end tidligere. Den teknologiske udvikling inden for bl.a. fjernaflæste timemålere har åbnet nye muligheder for forbrugernes aktive deltagelse i el-

markedet, herunder at såkaldte aggregatorer² kan pulje el-forbrugernes forbrug med henblik på at tilbyde fleksibilitet til el-markedet.

En omkostningseffektiv integration af vedvarende energi i elsystemet forudsætter derfor ifølge Kommissionen en tilpasning af markedsreglerne, så markedet giver de rette signaler til markedsaktørerne, herunder forbrugerne, til at sikre den nødvendige fleksibilitet til el-systemet.

Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 194 i Traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF) og skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Det estiske formandskab forventes at sætte direktivforslaget om fælles regler for det indre marked for elektricitet på dagsordenen for energirådsmødet den 18. december 2017 til generel indstilling.

3. Formål og indhold

Forslagets overordnede formål er at sikre, at EU's medlemsstater indfører markedsregler, der fremmer et velfungerende, fleksibelt indre el-marked, hvor forbrugerne spiller en større rolle, og hvor forbrugerne samtidig sikres en række rettigheder.

Det væsentligste indhold i forslaget er:

- i. Indførelse af regler, som skal fremme markedsbaseret prisdannelse, herunder ved at udfase regulerede priser for el-forbrugere. Medlemsstater kan fastholde eller implementere foranstaltninger, der beskytter særlige udsatte husstande i en begrænset periode efter direktivets ikrafttræden.
- ii. Krav om, at forbrugere er berettiget til at have og skifte elhandelsselskab. Dertil kommer mindstekrav for kontraktforhold mellem forbrugere og elhandelsselskaber. Der skal etableres værktøjer, der muliggør sammenligning af elhandelsselskabernes produkter, og der fastsættes minimumskrav for el-regningers udformning og indhold. Forbrugere sikres ret til dynamiske prisprodukter, der relateres til elprisen på engrosmarkedet (fx via afregning på timebasis) og adgang til at indgå aftale med en aggregator. Forslaget sikrer etablering af såkaldte energifællesskaber – og deres adgang til at kunne købe og sælge strøm også til det offentlige net.
- iii. Krav til medlemsstater om at sikre udrulning af fjernaflæste timemålere til alle forbrugere (pba. en cost-benefit-analyse) samt krav til målernes funktionalitet. Der opstilles endvidere minimumskrav til håndtering af data samt krav om at udarbejde en fælles europæisk datastandard.

² En aggregator er en kommerciel aktør, der samler en tilstrækkelig volumen ved at mobilisere og aktivere elforbrug og -produktion fra mindre kunder ved, at kunder mod betaling ændrer forbrugs- og produktionsadfærd for at imødekomme et behov fra elsystemet.

- iv. Krav til medlemsstaterne om at definere energifattigdom samt rapportere til Kommissionen herom.
- v. Krav til medlemsstaterne om at udarbejde regulering, der tilskynder distributionselskaber (DSO'er) til effektiv drift af distributionsnettet. DSO'er skal udarbejde en netudviklingsplan, der indeholder planlagte investeringer over de kommende fem til ti år med særlig vægt på den vigtigste distributionsinfrastruktur. Netudviklingsplanen skal bl.a. vise anvendelsen af prisfleksibelt elforbrug, energieffektivitet og energilageranlæg. Forslaget fastslår også, at distributionselskaber kun under særlige omstændigheder må eje lagringsfaciliteter som fx batterier og udrulle ladestationer til elbiler.
- vi. Krav om, at transmissionsselskaber (TSO'er) skal købe systemydelse³ fra markedsaktører, og at TSO'er som udgangspunkt ikke må eje lagringsfaciliteter eller anlæg, der leverer systemydelser. Kravene om unbundling, dvs. sikring af uafhængighed af transmission fra produktion og handel, er uændrede.
- vii. Regulatorerne forpligtes til at samarbejde på tværs af grænser, bl.a. ved at koordinere og overvåge de nationale, regionale og europæiske effekttilstrækkelighedsanalyser, som forslås indført, jf. forslaget til forordning for det indre marked for elektricitet (KOM (2016) 861). Ydermere beskriver forslaget regulatorernes forpligtelse i forhold til oprettelse af regionale driftscentre (ROCs).

Kommissionens bemyndigelse til vedtagelse af delegerede retsakter og gennemførelsesretsakter

Kommissionen bemyndiges til at vedtage delegerede retsakter i relation til: 1) at udarbejde retningslinjer for samarbejde mellem nationale regulatorer, og 2) at udarbejde retningslinjer for procedurerne forbundet med at sikre, at nationale regulatorers beslutninger er i overensstemmelse med netværksregler og retningslinjer.

Det foreslås i henhold til den Inter-institutionelle Aftale (IIA) af 13. april 2016 om brug af delegerede retsakter bl.a., at eksperter udpeget af medlemsstaterne skal konsulteres, inden en delegeret retsakt vedtages. Beføjelserne til at vedtage delegerede retsakter kan til enhver tid tilbagekaldes af Europa-Parlamentet og Rådet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294) medlovgiver. Der foreligger endnu ikke en udtalelse fra Europa-Parlamentet.

Europa-Parlamentets udvalg for industri, forskning og energi (ITRE) forventes at vedtage sin betænkning den 11. december 2017.

³ Systemydelser er et samlebegreb for de produktions- og forbrugsreduktionsressourcer, som står til rådighed i driftstimen, og som aktiveres automatisk eller på anmodning fra den systemansvarlige aktør.

5. Nærhedsprincippet

Direktivet har hjemmel i TEUF artikel 194, som fastslår nødvendigheden af et vist niveau af koordinering, gennemsigtighed og samarbejde for at sikre energimarkedets funktion, forsyningsikkerheden i Energiunionen og fremme sammenkobling af energiinfrastruktur.

Kommissionen anfører, at et integreret el-marked i EU ikke effektivt kan opnås på nationalt niveau, og at isolerede nationale strategier vil føre til yderligere forsinkelser i gennemførelsen af det indre el-marked. Kommissionens evaluering viser, at nationale tilgange og statslige indgreb i markedet har resulteret i ineffektiv og uforønelig regulering og forsinkelser i at korrigere markedsforvridninger.

Det er Kommissionens vurdering, at den stigende sammenkobling af el-markeder i Europa kræver tættere koordinering mellem nationale aktører, idet nationale politiske indgreb i elsektoren har en direkte indvirkning på nabolandene.

Regeringen er enig i Kommissionens vurdering og finder således, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Forslaget vil berøre følgende dansk lovgivning:

- Lov om elforsyning (LBK nr. 418 af 25/04/2016)
- VE-loven (LBK nr. 1288 af 27/10/2016)

Samt en række relevante bekendtgørelser, herunder:

- Bekendtgørelse om energivirksomheder og bygningsejeres oplysningsforpligtelser overfor slutkunder om energiforbrug og fakturering m.v. (BEK nr 1395 af 25/11/2016))
- Bekendtgørelse om elhandelsvirksomhedernes indberetning af standardpriser, tariffer, rabatter og vilkår på prisportalen elpris.dk (BEK nr 1279 af 25/10/2016)
- Bekendtgørelse om nettoafregning for egenproducenter af elektricitet (BEK nr 999 af 29/06/2016)
- Bekendtgørelse om elhandelsvirksomheders fakturering af omkostninger over for elforbrugere (BEK nr 1400 af 03/12/2015)
- Bekendtgørelse om elhandelsvirksomhedernes opgaver og forpligtelser i forbindelse med levering af elektricitet til elkunder (BEK nr 1233 af 06/11/2015)
- Bekendtgørelse om fjernaflæste elmålere og måling af elektricitet i slutforbruget (BEK nr 1358 af 03/12/2013)
- Bekendtgørelse om Energitilsynets overvågning af det indre marked for el og naturgas m.v. (BEK nr 1002 af 20/10/2011)
- Bekendtgørelse om systemansvarlig virksomhed og anvendelse af eltransmissionsnettet m.v. (BEK nr 891 af 17/08/2011)

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget vil medføre en række ændringer på lov- og bekendtgørelsesniveau. Det forventes, at der ved implementeringen af direktivet i dansk ret, vil være tale om en række større tilpasninger af gældende ret samt behov for udarbejdelse af supplerende regler i forhold til gældende ret.

Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at medføre væsentlige statsfinansielle konsekvenser ved, da mange af ændringsforslagene er en tilnærmelse af europæisk regulering til den eksisterende markedsregulering i Norden og eksisterende regulering af detailmarkedet i Danmark. Det forventes dog, at regulering og lovgivning som følge af forslaget vil medføre statsfinansielle konsekvenser i form af administrative omkostninger hos de relevante myndigheder. Administrative og statsfinansielle udgifter vedrørende EU-sager afholdes som det klare udgangspunkt indenfor ressortministeriets egne rammer, *jf. Budgetvejledningen 2.4.1.*

Samfundsøkonomiske konsekvenser

I Kommissionens konsekvensanalyse fra 30. november 2016 blev de økonomiske gevinster på tværs af EU, ved revidering af markedsdesign, estimeret til at være 9,5 mia. euro frem til 2030. Det forventes blandt andet gennem en styrkelse af de korte markederne for elektricitet (intraday og balancering), afskaffelse eller reduktion af markedsforvridende foranstaltninger, en bedre udnyttelse af interkonnektorer, regional samarbejde af transmissionselskaber, bedre rammer for fleksibelt forbrug og en optimering og omkostningsreduktion af de nødvendige reserver i EU.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes samlet set at have overvejende positive erhvervsøkonomiske konsekvenser.

I Kommissionens forslag stilles der imidlertid krav om udrulning af smarte målere og specifikke funktionelle krav til de smarte målere, herunder krav om at målingen og udvekslingen af forbrugsdata skal kunne gøres i samme tidsopløsning som i balancemarkedet, som forventes at blive ændret fra timebasis til 15 minutters udveksling. Forslag om 15-minuttes måledataudveksling vurderes på nuværende tidspunkt at kunne medføre erhvervsøkonomiske omkostninger, da udgangspunktet i Danmark pt. er udveksling på timebasis. En præcisering i forslaget af, at måledataudveksling kun skal ske pr. 15 minut, hvor det vurderes rentabelt, vil dog minimere de erhvervsøkonomiske konsekvenser hos netvirksomhederne, Energinet og elhandelsvirksomhederne betydeligt.

I Kommissionens forslag stilles der desuden krav om, at netvirksomhederne mindst hvert andet år skal udarbejde og offentliggøre en netudviklingsplan. Det vurderes, at dette kan medføre omkostningerne for alle netvirksomheder på op til ca. 9 mio. kr. hvert andet år. Hvis Danmark vælger at gøre brug af muligheden for at undtage små netvirksomheder med færre end 100.000 kunder fra dette krav, vil omkostnin-

gerne kunne mindskes til ca. 2 mio. kr. hvert andet år. Netvirksomhederne er underlagt indtægtsrammer og må opkræve nettariffer under indtægtsrammen til dækning af netvirksomhedens omkostninger. Øgede omkostninger i netvirksomhederne grundet nye krav vil alt andet lige betyde, at nettarifferne øges.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

En øget andel fluktuerende vedvarende energi øger værdien af og behovet for fleksibilitet i el-systemet. Forslaget har fokus på at fremme forbrugsfleksibilitet ved at sætte rammerne for, at kunderne har mulighed at reagere på prissignaler i markedet, og at mindre produktionsanlæg og forbrugssiden i højere grad kan deltage i markedet for el og i markeder for fleksibilitet. Forslaget understøtter derfor, at de europæiske klimamål opnås ved at fremme en omkostningseffektiv grøn omstilling, der fleksibelt integrerer stadigt større mængder fluktuerende vedvarende energi.

Forslaget skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

8. Høring

Forslaget har været i høring i Specialudvalget for Energi-, Forsynings- og Klimapolitik. Det er modtaget nedenstående høringssvar:

Branchefællesskab for Intelligent Energi (iEnergi) understreger særligt betydningen af, at der lægges op til, at medlemsstaterne i love og regler definerer rammerne for aggregatorer og fleksibelt forbrug i markedsforskrifter mhp. at sikre den fulde deltagelse af efterspørgselsfleksibilitet i el-markedet. iEnergi påpeger et behov for at ændre en række artikler, som skaber alvorlige markedsfejl. iEnergi ser i den forbindelse en risiko for, at der skabes incitament til spekulation mod markedet, som underminerer prisdannelsen. På den baggrund foreslår iEnergi, at artikel 17.3.a., 17.3.d og 17.4. udgår af direktivteksten og overlades til medlemsstaternes nationale regulering.

Dansk Energi (DE) støtter forslaget om, at TSO'erne skal købe systemydelse fra markedsdeltagerne og tilslutter sig Kommissionens forslag om, at TSO'er ikke må eje anlæg til produktion af systemydelser aht. at sikre en ligeværdig konkurrence ift. kommercielle markedsaktører. DE støtter forslaget om energifællesskaber i tilfælde, hvor det lokale netselskab ikke kan levere den nødvendige ydelse. DE mener, at det er afgørende, at kompetencen til at tildele net-bevillinger ikke fratages medlemsstaterne. DE er positiv over for Kommissionens forslag om at styrke netselskabernes incitament til at udnytte fleksibelt forbrug gennem aggregatorer. DE anbefaler, at der laves en passende implementeringsperiode, såfremt der indføres nye tekniske krav til fjernafmålte elmålere og tilhørende systemer. DE støtter ikke kravet om minimumsinformation vedr. regning og regningsoplysninger, da det ifølge DE kan være en hæmsko ift. udvikling af nye former for kundekommunikation og produkter på markedet. Endvidere er DE kritisk over for en introduktion af et fælles EU dataformat med henvisning til, at den danske elbranche de seneste 3-4 år har brugt ressourcer på at implementere engrosmodellen. DE støtter forslaget om afskaffelse af regulerede slutkundepriser. Endvidere støtter DE den foreslåede udfasning af regulerede priser over for sårbare elkunder. DE støtter kravet om garan-

teret leverandørskifte inden for 3 uger. DE mener, at aggregatorer skal behandles på lige fod med øvrige aktører.

Dansk Fjernvarme hæfter sig ved, at EU garanterer forbrugeres ret til at producere elektricitet til eget forbrug og sælge overskud til nettet. Dansk Fjernvarme hæfter sig ved, at distributionsselskaber skal have tilladelse til at løse problemer med fluktuerende elektricitet lokalt, hvor EU tager fat på en barriere for mere integrerede energimarkeder i Danmark, og som kun kan løses via en gentænkning af tarifystemet. Dansk Fjernvarme nævner, at det er vigtigt, at den lagring, der kan ske i et fjernvarmesystem ved en kombination af elforbrug og -produktion ligestilles med fx lagring i vandmagasiner. Opnås denne ligestilling ikke, forpasser Danmark muligheden for at kunne få værdi ud af denne lagringsmulighed, som allerede er etableret, og som vore nabolande mod syd og evt. vest kunne have behov for. Dansk Fjernvarme savner et tidsperspektiv i forbindelse med lagring.

Det Økologiske Råd (DØR) fremhæver, at det fortsat skal være muligt for medlemslandene at fremme etablering af nationale forbrugerreaktionsmuligheder, energilagring, elektrisk baseret transport m.m. DØR savner bestemmelser om, at medlemsstaterne først og fremmest skal afhjælpe energifattigdom ved at sikre, at de berørte forbrugeres energibehov reduceres. DØR mener, at det er vigtigt at give forbrugerne muligheden for både at vælge el-produkter efter f.eks. klimakvalitet samt mulighed for at reagere på prissignaler, og at det bør skrives ind i direktivet, at adgang for tredjepartsaktører ikke forhindrer, at tariffer for transmission og distribution fx fastlægges efter belastning af elnettet, og at fastsættelsen af netbetaling sker efter el-effekt-behov. DØR savner fortrinsret for VE-baseret produktion i kapacitetsmekanismer, og at det forud for afgivelse af tilladelse til ny produktion skal overvejes, om det er muligt at reducere elforbruget eller, fx etablere lokale lagringsinitiativer. DØR anfører, at der bør være mulighed for at afvise yderligere elproduktion enten produceret via private husholdninger eller i energifællesskaber, såfremt det forventes at udgøre et problem for det lokale, regionale eller nationale el-nets funktion, eller det vil udgøre en betydelig samfundsøkonomisk omkostning. DØR anfører, at El-distributionsselskaber ikke bør hindres i at opstille el-ladere til elbiler. DØR foreslår, at der efter vedtagelse af et fornyet el-markedsdirektiv nedsættes nationale implementeringsråd med bred repræsentation af interessenter.

Dansk Industri (DI) er positive over for, at Kommissionen ønsker at fremme fleksibelt forbrug, men ser problemer i, at aggregatorer fritages for almindeligt markedsansvar, hvis en aggregator, der skaber ekstraomkostninger for andre, ikke kan pålægges at skulle dække disse omkostninger. DI finder det positivt, at regler, der omhandler smartmåleres funktionalitet, er flyttet til el-markedsdirektivet. DI mener ikke, at forbrugerne skal friholdes fra de faktiske omkostninger til udrulning af smarte målere, som der lægges op til i direktivet, da det i sidste ende vil være forbrugerne, der får en økonomisk gevinst. DI er i tvivl om, hvorvidt den danske datahub, som på grund af datasikkerhed har begrænsninger på adgangen til data, stemmer overens med direktivforslaget. DI mener dog, at persondatasikkerheden bør gå forud for adgangen til data.

Forbrugerrådet Tænk er positiv over for ønsket om at sætte forbrugeren i centrum. Forslaget indeholder gode takter omkring øget forbrugerbeskyttelse, men kan på visse punkter forbedres. Fx bør krav til forbrugeres skiftetid på kort eller mellem-langt sigt være 24 timer. Forbrugerrådet Tænk anfører, at hvis fjernelse af prisregulering skal fungere uden at skade udsatte forbrugere, forudsætter det først og fremmest, at markederne kommer til at fungere effektivt. Derudover skal der være prisovervågning, og myndigheder skal kunne gribe ind, hvis grupper af forbrugere stilles urimeligt. Forbrugerrådet Tænk mener, at den foreslåede styrkelse af indsamling af data og overvågning af situationen for udsatte forbrugere bør indeholde hyppigere indberetning af data om forsyningsafbrydelser. Forbrugerrådet Tænk støtter forslaget fokus på energifattigdom, men savner konkrete bestemmelser om, at medlemsstaterne først og fremmest skal afhjælpe energifattigdom ved at sikre, at de berørte forbrugeres energibehov reduceres. Forbrugerrådet Tænk mener, at en understøttelse og præcisering af forbrugernes muligheder for at agere i fællesskab på markedet er en forbedring af regelsættet.

Landbrug & Fødevarer støtter direktivets indsats for øget integration af det europæiske el-marked og støtter ambitionen om velfungerende el-markeder med lige konkurrencevilkår på tværs af grænserne for at sikre grundlaget for en lav elpris i Danmark. Landbrug & Fødevarer mener, at der på sigt skal stilles data om energiforbrug til opvarmning, varmt brugsvand og køling til rådighed for forbrugerne for at understøtte udviklingen af markedet og teknologier for smart energi.

NOAH Friends of the Earth Denmark har nævnt, at de ikke har mulighed for at forholde sig til høringer, som gennemføres med den givne korte frist (her menes ift. hele Kommissionens samlede energilovgivningspakke).

Vedvarende Energi (VE) mener, at det er vigtigt, at det indre el-marked sikrer en hurtigere omstilling til VE både ved at sikre rettigheder og muligheder for VE-producenter og ved at sikre, at markedsudviklingen ikke bidrager til at øge energifattigdom. Med henblik på at opnå støtte til omstillingen mener VE, at det er vigtigt, at mindre forbrugere og lokale energifællesskaber får de bedst mulige betingelser for at producere VE og deltage i markedet. VE mener, at kravet om, at elpriser ikke skal reguleres, bør begrænses til velfungerende markeder med effektiv konkurrence. VE mener, at lokal el-produktion fra ikke-VE kilder skal belastes med de samme miljøkrav og afgifter som anden ikke-VE elproduktion. VE mener ikke, at distributionselskaber bør hindres i at opstille el-ladere til elbiler af konkurrencehensyn. VE foreslår endvidere, at det kræves, at offentlige elladestander kan benyttes uden abonnement, som det i dag er praksis i Danmark. VE anfører, at forslaget om at eldistributionsselskaber ikke må eje energilagre ikke også bør gælde energifællesskaber. VE foreslår, at der etableres et interessentforum, som skal høres om spørgsmål, der er relevant for implementering af direktivet. VE foreslår, at tariffer for eldistribution fastlægges dynamisk (tidsvarierende) efter belastning af elnettet lokalt, samt at transmissionsbetaling så vidt muligt sker dynamisk efter andelen af VE, så elforbrug fremmes, når der er størst produktion af varierende VE.

Verdensnaturfonden (WWF) mener, at distributionsselskaber under alle omstændigheder skal have muligheden for at opstille ladestationer til elbiler. Der bør derudover være et krav om, at alle typer af elbiler kan lade fra laderne. WWF bemærker, at prioriteret adgang for VE bør fortsættes, og at de nuværende grænseværdier for værker, der fortsat kan beholde prioriteret adgang er for restriktive. WWF støtter den restriktive tilgang til kapacitetsmekanismer men bemærker, at de fortsatte muligheder for kapacitetsmekanismer burde begrænses hurtigere.

Sagen har den 8. juni 2017 været sendt i skriftlig høring i Specialudvalget for Energi-, Forsynings- og Klimapolitik. Der er modtaget høringssvar fra Det Økologiske Råd, Vedvarende Energi og WWF Verdensnaturfonden.

Det Økologiske Råd (DØR) finder, at der burde være et bedre link mellem energifattigdom i dette forslag og de to energieffektivitetsforslag, da energifattigdommen kun kan udryddes effektivt i EU ved at mindske energibehovet i udsatte forbrugeres boliger. DØR finder, at det er positivt, at flere lande ser værdien af en større aktivering af fleksibelt forbrug, og finder, at forbrugerne bør gøres til en del af den grønne omstilling ved at give transparens og information ift. klimakvaliteten af deres energiprodukter.

VedvarendeEnergi henviser til deres tidligere høringssvar.

WWF Verdensnaturfonden støtter DØR's bemærkninger.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er generelt bred opbakning til Kommissionens overordnede målsætninger med forslaget om et revideret el-markedsdirektiv.

Forslaget om at udfase al form for regulerede priser i detailmarkedet deler medlemsstaterne i to grupperinger. Den ene gruppering henviser til behovet for og lægger vægt på at beskytte sårbare forbrugere. Den anden gruppe henviser til fri prisdannelse som et fundamentalt markedsprincip. I formandskabets seneste revision af forslaget lægges der op til, at regulerede priser som udgangspunkt tillades, dog under forudsætning af, at der overholdes nogle klare principper for udformningen heraf. Et eksempel på et princip er, at regulerede priser kun må anvendes til beskyttelse af energifattigdom/svage forbrugere og f.eks. ikke må resultere i øgede omkostninger for andre markedsaktører. Danmark har allerede tilbage i 2014 udfaset brugen af regulerede priser.

Hvad angår forslagene, som har til formål at aktivere et fleksibelt forbrug, har en overvægt af medlemsstater udtrykt generel støtte til tiltagene hertil. Der er generelt under forhandlingerne kommet større klarhed om Kommissionens foreslåede tiltag om lokale energifællesskaber samt aggregatorernes rolle, og der vurderes at være opbakning fra flere lande til formandskabets ændrede forslag.

Der er ligeledes generel opbakning til forslaget om at få simplificeret elregningen, og forhandlingerne bevæger sig således i retning af at give medlemsstaterne større

fleksibilitet til at fastsætte krav til oplysninger i regningen. F.eks. fleksibilitet til at flytte nogle af oplysningerne til en digital platform, hvis dette vurderes at være mere hensigtsmæssigt i forhold til at sikre en omkostningseffektiv omstilling.

En større gruppe medlemsstater er imidlertid kritiske over for Kommissionens forslag om, at transmissionsselskaberne ikke må eje anlæg, som leverer systemydelser, og fremfører, at dette som minimum bør undtages for integrerede netkomponenter.

Forslaget vedrørende udrulning af samt krav til smarte målere møder generel støtte fra medlemsstaterne, så længe udrulningen er baseret på en cost-benefit analyse, og krav til målere kun skal gælde for fremtidig udrulning eller ved udskiftning af målere. En mindre gruppe lande – herunder Danmark – har rejst bekymring om proportionaliteten i kravet om, at målere skal kunne understøtte afregning af forbruget i kortere tidskader, end det er tilfældet i dag, hvor der f.eks. i Danmark kan afregnes på timebasis. Gruppen af lande er bekymret for, at omkostninger på nuværende tidspunkt overstiger fordelene herved.

En overvægt af lande forholder sig kritisk til forslaget om at give Kommissionens kompetence til at udstede nye netregler via delegerede retsakter, mens andre lande henholder sig til, at Kommissionens forslag umiddelbart må vurderes efter de almindelige gældende rammer for brugen af delegerede retsakter.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens forslag om en revision af el-markedsdirektivet velkommen og finder det vigtigt, at EU samlet set etablerer et velfungerende liberaliseret indre marked for energi med det sigte at reducere energiomkostningerne for virksomhederne og forbrugerne og at sikre en omkostningseffektiv integration af vedvarende energi og sikring af energiforsyningsikkerhed i Danmark og i Europa. Regeringen støtter i den forbindelse initiativer, som kan sikre de rette prissignaler, og anser i den sammenhæng udvikling og implementering af fælles regler som afgørende for at fremme konkurrencen og fleksibiliteten i energisektoren.

Regeringen støtter en styrkelse af forbrugerne gennem implementering af et gennemsigtigt og velfungerende detailmarked med aktiv deltagelse fra elforbrugere, som fører til større konkurrence mellem leverandører og andre markedsdeltagere, og mulige gevinster for forbrugerne. Regeringen støtter endvidere initiativer og krav, der kan gøre det nemmere at være forbruger, og som kan lette byrder for selskaberne.

Forslaget har fokus på at aktivere flere deltagere i markedet, herunder slutkunder og sammenslutninger af slutkunder, og at fjerne barrierer for, at forbrugere og nye former for teknologier kan deltage i markedet. Regeringen støtter generelt initiativer, der fremmer markedsadgang og handel med ydelser, der understøtter fleksibilitet i elsystemet. Regeringen lægger i den forbindelse vægt på, at medlemsstaterne selv har fleksibilitet til at etablere rammerne for, at markedet kan udvikle og tilbyde forbrugere adgang til dynamiske prisprodukter (dvs. et produkt, hvor forbruget

afregnes til priserne i spotmarkedet – fx time for time), som forudsætning for at kunne deltage aktivt i el-markedet.

Regeringen lægger desuden vægt på, at medlemsstaterne har den nødvendige fleksibilitet til at vælge, hvor forbrugeren skal kunne tilgå informationer om priser og forbrug, dvs. om informationerne skal fremgå af selve elregningen som i dag, eller om oplysningerne i stedet skal kunne tilgås digitalt, hvis dette vurderes mere omkostningseffektivt.

Forslaget stiller krav om udrulning af smarte målere, hvilket regeringen støtter. Der stilles desuden en række funktionelle krav til de smarte målere, herunder krav om at målingen og udvekslingen af forbrugsdata skal ske i samme tidskadence som i engrosmarkedet. Regeringen lægger i den forbindelse vægt på, at reglerne indeholder den nødvendige fleksibilitet for medlemsstaterne til at vælge, om afregningsfrekvensen i detailmarkedet skal følge engrosmarkedet. Udgangspunktet for udveksling af måledata i Danmark er pt. baseret på timemåling. Det er regeringens holdning, at en eventuel reduktion til 15-minutters måling i engrosmarkedet alene bør indføres i detailmarkedet, hvis det ud fra et omkostningseffektivt hensyn er teknisk muligt, og der er efterspørgsel herom.

Regeringen støtter, at distributionselskaberne (DSO'erne) skal spille en større rolle i fremtidens fleksible elsystem, hvor øgede mængder af decentral produktion skal tilsluttes distributionsnettet og transporteres til transmissionsnettet. Regeringen støtter, at DSO'erne tilskyndes til effektiv drift af distributionsnettet ved, at DSO'erne mindst hvert andet år skal udarbejde netudviklingsplaner, som indeholder planlagte investeringer over de kommende 5-10 år, dog med mulighed for at undtage DSO med færre end 100.000 kunder. Netudviklingsplaner kan være med til at sikre øget transparens, som vil være en forudsætning for, at der i fremtiden vil være markedsaktører, der kan tilbyde fleksibilitetsydelser eller lagring, herunder til håndtering af flaskehalse.

Regeringen finder, at det bør gøres muligt at tilslutte ladestanderer til distributionsnettet, om end regeringen samtidig lægger vægt på, at det ikke bør være DSO'ernes opgave at eje, udvikle, forvalte og drive lagringsfaciliteter som f.eks. batterier og ladestanderer til elbiler. Dette bør i stedet være en kommerciel opgave, som markedet skal drive.

Regeringen lægger vægt på, at det skal være muligt at anvende markedsbaserede mekanismer til levering af systemydelser for at sikre en fair prissætning for leverancer af ydelser til el-nettet, som kan bidrage til at opretholde en stabil drift af el-nettet. Det skal være muligt for markedsaktører at eje nye lagringsfaciliteter eller anlæg, der leverer systemydelser. Regeringen vil desuden arbejde for, at nye integrerede netkomponenter⁴ (fx statiske kompensatorer) ikke undtages for kravet om, at TSO'erne som udgangspunkt skal anvende markedsbaserede mekanismer til

⁴ Netkomponenter er en integreret del af transmissionsnettet, som kan levere visse systemydelser f.eks. spændingsregulering.

levering af systemydelser, som også kan leveres af netkomponenter såsom HVDC forbindelser.

Regeringen arbejder for, at en udfasning af regulerede priser i forbrugerledet bør ske inden fem år efter vedtagelse af direktivet, og lægger vægt på, at andre EU-landes brug af regulerede priser i detailmarkedet ikke må påvirke priserne i engrosmarkedet og i øvrigt skal påvirke andre forbrugere og markedsaktører mindst muligt.

Danmark og Norden er langt fremme ift. udviklingen af et velfungerende el-marked, især, hvad angår detailmarkedet. Kommissionens forslag er tydeligt inspireret af den nordiske indretning af el-markedet, og regeringen vil i forhandlingerne arbejde for et fortsat stærkt nordisk aftryk.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg på mødet den 23. juni 2017 til orientering.

3. Forordningsforslag om beredskab i elsektoren (el-forsynings sikkerhedsdirektivet)

KOM(2016) 862

Revideret notat. Ændringer er markeret med streg i margenen.

1. Resumé

Kommissionen har den 30. november 2016 fremsat forslag til forordning om beredskab i elsektoren som en del af Kommissionens såkaldte Vinterpakke, hvis officielle navn er "Clean energy for all Europeans".

Forslaget har til formål at styrke det regionale samarbejde om elberedskabsplanlægning. Forslaget stiller krav til format og indhold af elberedskabsplaner, herunder om inddragelse af regionale og nationale forhold, risici og sårbarheder. Dertil kommer regionale planer for nedbringelse af elforbruget i krisesituationer. Forslaget indeholder regler, som medfører, at elforsynings sikkerheden så vidt muligt opretholdes via el-markedet (forhindrer suspending pba. nationale hensyn) med henblik på at sikre en omkostningseffektiv el-forsynings sikkerhed.

Forslaget vurderes ikke at medføre væsentlige økonomiske eller lovgivningsmæssige konsekvenser.

Regeringen støtter det overordnede formål om at sikre, at el-markedet fungerer under kriser med mangel på elektricitet, således at medlemsstaterne undgår unødigt aktivering af beredskabsfunktioner. Regeringen anser desuden forslaget som væsentligt med henblik på at understøtte den overordnede udvikling af det europæiske el-marked for at muliggøre integration af en stor mængde fluktuerende vedvarende energi.

2. Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2016) 862 af den 30. november 2016 fremsat forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om beredskab i el-sektoren som en del af Kommissionens såkaldte Vinterpakke, hvis officielle navn er "Clean energy for all Europeans". Forslaget erstatter det nuværende elforsynings sikkerhedsdirektiv 2005/89/EF. Forslaget er oversendt den 9. januar 2017 til Rådet i en dansk sprogversion.

Forslaget skal bidrage til at sikre el-forsynings sikkerheden i krisesituationer, idet krisesituationer ofte har konsekvenser på tværs af landegrænser grundet de integrerede el-systemer. Forslaget om at erstatte det nuværende direktiv med en ny forordning har baggrund i Kommissionens vurdering af, at det nuværende direktiv har været ineffektivt i forhold til at opnå dets målsætning om at bidrage til øget forsynings sikkerhed i Europa. Ifølge Kommissionen vil bedre beredskab, gennemsigtighed og regler om krisehåndtering sikre den nødvendige tillid til det indre marked fsva. sikring af ressourcetilstrækkelighed. Kommissionen påpeger endvidere, at

krav om samarbejde om el-beredskab vil gøre medlemsstaterne mindre tilbøjelige til at overbeskytte sig selv mod mulige krisesituationer, hvorved forsynings sikkerheden i Europa kan sikres med lavere omkostninger.

Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 194 i Traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF) og skal således behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Det estiske formandskab forventes at sættes forordningsforslaget om beredskab i el-sektoren på dagsordenen for energirådsmødet den 18. december 2017 til generel indstilling.

3. Formål og indhold

Forslaget er en del af en række forslag, som skal sikre et velfungerende indre el-marked, der er i stand til at integrere stadigt større mængder fluktuerende vedvarende energi. Forslagets overordnede formål er at sikre, at alle medlemsstater etablerer passende foranstaltninger til at forebygge, forberede og håndtere krisesituationer i el-sektoren. Forordningsforslaget fastsætter rammer for samarbejde og koordinering mellem medlemsstater vedrørende beredskabsplanlægning og skal i den forbindelse sikre en sammenhængende og gennemsigtig tilgang til risiko- og sårbarhedsanalyser på tværs af Europa. Forslaget skal samtidig sikre, at det fælles el-marked kan bidrage til at håndtere kriser, hvorfor markedet skal fungere så længe som muligt. Forslaget rummer både definitioner på effektmangelsituationer og beredskabsrelaterede scenarier.

Det væsentligste indhold af forslaget er:

- i. Krav til medlemsstaterne om regional koordinering, fælles regler samt standardisering af den nationale beredskabsplanlægning.
- ii. Krav til medlemsstaterne om udarbejdelse af regionale risiko- og sårbarhedsanalyser som grundlag for medlemsstaternes beredskabsplanlægning. Landenes beredskabsplaner skal tage udgangspunkt i et standardiseret skema og skal indeholde både en national del og en regional del.
- iii. Krav om, at medlemsstaterne udpeger én kompetent myndighed til at varetage de beskrevne opgaver, herunder udarbejdelse af beredskabsplaner.
- iv. Krav om regionale planer for nedbringelse af energiforbruget i situationer med effektmangel. Disse planer kræver forudgående enighed på tværs af regionen om, hvilke forbrugere som først skal udsættes for forbrugsafkobling. Dertil kommer krav til videndeling og varsling af nabolande og Kommissionen i forbindelse med kriser.
- v. Styrkelse af embedsmandskomiteén Electricity Coordination Group (ECG), som bl.a. skal evaluere medlemsstaternes beredskabsplaner, afgive anbefalinger og rapportere til Kommissionen.

falinger og udvikle "best practice". ECG skal endvidere monitorere forsynings sikkerheden i Europa, herunder hvordan kriser håndteres.

- vi. At Agenturet for Samarbejde mellem Energireguleringsmyndigheder (ACER) skal involveres i situationer, hvor der ikke kan opnås enighed på regionalt niveau.

Kommissionen bemyndiges til at vedtage delegerede retsakter i relation til ændringer i skabelon for beredskabsplanlægning.

Det foreslås i henhold til den Interinstitutionelle Aftale (IIA) af 13. april 2016 om brug af delegerede retsakter bl.a., at eksperter udpeget af medlemsstaterne skal konsulteres, inden en delegeret retsakt vedtages. Beføjelserne til at vedtage delegerede retsakter kan ligeledes til enhver tid tilbagekaldes af Europa-Parlamentet og Rådet.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294 medlovgiver. Der foreligger endnu ikke en udtalelse fra Europa-Parlamentet.

Europa-Parlamentets udvalg for industri, forskning og energi (ITRE) forventes at vedtage sin betænkning den 11. december 2017.

5. Nærhedsprincippet

Forordningen har hjemmel i TEUF artikel 194, som fastslår nødvendigheden af et vist niveau af koordinering, gennemsigtighed og samarbejde for at sikre energimarkedets funktion, forsynings sikkerheden i Energiunionen, og fremme sammenkobling af energiinfrastruktur.

Kommissionen anfører, at den grænseoverskridende effekt, som en krise i el-sektoren kan have grundet øget integration af el-markedet i EU, kræver regional koordinering af landenes beredskabsforanstaltninger. Kommissionen anfører endvidere, at nationale tilgange til håndtering af kritesituationer ikke alene medfører mindre optimale foranstaltninger til sikring af el-forsynings sikkerheden, men også kan medføre, at konsekvenserne af en krise bliver mere akutte, end hvis disse er koordineret regionalt.

Regeringen deler Kommissionens vurdering af, at man samlet set kan reducere omkostningerne og øge forsynings sikkerheden i EU med øget samarbejde, gennemsigtighed og styrket koordinering på EU-niveau for så vidt angår grænseoverskridende problemstillinger som effektmangelsituationer. Regeringen vurderer på den baggrund, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Elforsynings sikkerhed er i dansk ret reguleret af følgende love:

- Beredskabsloven jf. lovbekendtgørelse nr. 137 af 1. marts 2004 beredskabsloven
- Lov om elforsyning jf. lovbekendtgørelse nr. 428 af 25. april 2016

Samt bekendtgørelse nr. 1024 om beredskab for elsektoren af 21. august 2007 udstedt i medfør af denne lovgivning.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Kommissionens forslag vurderes at have begrænsede konsekvenser for gældende lovgivning med relevans for el-beredskabet. Forslaget vil medføre, at el-sektorens virksomheder vil blive pålagt at forholde sig til en række risici og sårbarheder af regionalt ophav i tillæg til de risici og sårbarheder af nationalt ophav, som de er pålagt at forholde sig til i dag. Der vil derfor være behov for at foretage enkelte justeringer i beredskabsloven som følge af direktivet.

Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

De nationale energimyndigheder bliver pålagt at koordinere beredskabsplanlægningen i en regional kontekst. Denne opgave vil medføre omkostninger for staten og i nogen grad Energinet, da det internationale samarbejde vil skulle formaliseres, og der i højere grad skal koordineres mellem medlemsstater om informationer vedrørende risici, sårbarheder og beredskabsplaner. Der forventes derfor mindre administrative omkostninger i forbindelse med gennemførelse og håndhævelse af forslaget. Disse udgifter afholdes inden for ministeriets egen ramme.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Kommissionen har vurderet, at forslaget vil have en positiv effekt på elforbrugere, fordi bedre regional koordinering vil føre til færre strømforstyrrelser og derved færre negative konsekvenser heraf for virksomheder og husholdninger. Dertil kommer, at omkostningerne til sikring af el-forsyningssikkerheden alt andet lige kan forventes at falde som følge af øget koordinering på tværs af grænser. Den økonomiske gevinst vurderes imidlertid at være begrænset i Danmark, da der i forvejen er en høj forsyningssikkerhed på el, der i vid udstrækning er baseret på import af el fra nabolandene.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes ikke umiddelbart at medføre nye væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Forslaget skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

8. Høring

Forslaget har været i høring i Specialudvalget for Energi-, Forsynings- og Klimapolitik. Det er modtaget nedenstående høringssvar.

Dansk Energi finder det positivt med en regional tilgang til forsyningsikkerhed samt klare rammer og planer for regional håndtering af kritiske situationer i elnettet. Dansk Energi er positive over for at etablere et operationelt ansvar hos de foreslåede "Regional Operational Centres".

VedvarendeEnergi finder det vigtigt, at den foreslåede forordning om forsyningsikkerhed ikke giver urimelige byrder til mindre elproducenter eller bremser omstillingen til vedvarende energi. VedvarendeEnergi ytrer ønske om, at man vedholder dialogen omkring forordningen, således at bl.a. mindre producenter af vedvarende energi tages med på råd ved omstillingen omkring forordningen, samt at hidtidige erfaringer inddrages i arbejdet med at sikre elforsyningsikkerheden.

Sagen har den 8. juni 2017 været sendt i skriftlig høring i Specialudvalget for Energi-, Forsynings- og Klimapolitik. Høringen har ikke givet anledning til flere bemærkninger.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Et flertal af medlemslandene er generelt positive over for Kommissionens forslag og finder regionalt samarbejde vigtigt, herunder særligt informationsudveksling mellem landene.

Drøftelserne har især fokuseret på embedsmandskomitéen Electricity Coordination Group (ECG)s rolle, fortrolighedsklausuler og varetagelsen af opgaven som kompetent myndighed.

En række lande har udtrykt ønske om, at embedsmandskomitéen Electricity Coordination Groups (ECG) skal overtage en række af de beføjelser, som der lægges op til, at ACER skal tildeles, herunder involvering, hvis medlemsstaterne ikke kan blive enige om den regionale koordinering. Forhandlingerne går i retning af at tage højde for dette, samtidig med det respekteres, at ECG ikke har beslutningskompetence, og det derfor kan være svært at erstatte ACER med ECG gennem hele forordningen.

I forhold til varetagelse af opgaven som kompetent myndighed stiller forslaget krav om, at hvert land skal udpege en kompetent myndighed, som bl.a. skal koordinere beredskab og evaluere den regionale indsats i en el-krisesituation. En række lande har tilkendegivet, at de gerne ser denne opgave hos TSO'en.

Ved drøftelserne har flere medlemslande ytret ønske om at ændre Kommissionens forslag, således at forslaget tager forbehold for eventuelle nationale sikkerhedsinteresser i at beskytte informationer af fortrolig karakter i forbindelse med udarbejdelsen af risiko- og sårbarhedsanalyser. Samtidig er uhensigtsmæssighederne ved et fast format for beredskabsplaner blevet påpeget. Forhandlingerne går i retning af at imødekomme disse bekymringer, under hensyntagen til det overordnede formål med forslaget.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens forslag velkommen og finder det vigtigt, at forslaget er med til at sikre etablering af et velfungerende liberaliseret indre marked for energi, der har til formål at reducere energiomkostningerne for virksomhederne og forbrugerne, at sikre en omkostningseffektiv integration af vedvarende energi og sikring af energiforsynings sikkerheden i Danmark og i Europa.

Regeringen støtter, at der med forslaget lægges op til en regional koordinering af el-beredskabet, at der sikres transparens i beredskabsplanlægningen, samt at det sikres, at markedet kan fungere så længe som muligt i en krisesituation.

Regeringen støtter desuden, at der skal være klare regler og gennemsigtighed for, hvornår medlemsstaterne anvender ikke-markedsbaserede tiltag, som f.eks. at suspendere markedet i tilfælde af en elkrisituation af nationale hensyn. Regeringen lægger vægt på, at den konkrete regulering ikke afstedkommer mulighed for at afbryde det internationale el-marked med henvisning til informationer, der ikke kan deles f.eks. af sikkerhedspolitiske hensyn. Regeringen arbejder for, at kriterierne for at afbryde el-markedet konkretiseres, og at behovet for inddragelse af fortrolige oplysninger i beredskabsarbejdet minimeres så vidt muligt.

Hvad angår regional koordinering af forbrugsbegrænsning i tilfælde af en elkrise i en anden medlemsstat, herunder fastlæggelse af hvilke forbrugergrupper som skal særligt beskyttes, vurderes det mest hensigtsmæssigt, at det på regionalt niveau alene aftales, at medlemsstater støtter hinanden ved at iværksætte forbrugsbegrænsninger i overensstemmelse med nationale procedurer. Dette synspunkt begrundes med, at medlemsstaternes energisystemer er forskelligt indrettet. Regeringen lægger derfor vægt på, at planerne for forbrugsbegrænsning skal kunne basere sig på eventuelle eksisterende nationale procedurer. I det danske distributions-system er der begrænset mulighed for at afbryde specifikke forbrugergrupper i en krisesituation, og forbrugsbegrænsning vil foregå mere effektivt ved at etablere et incitament for at begrænse forbruget. På det danske el-marked er der allerede indgået kontrakter med enkelte virksomheder, som mod kompensation har accepteret at blive afbrudt, såfremt der er mangel på el.

I forhold til den operative håndtering af beredskabsplanlægning lægger regeringen vægt på, at lokale forhold ved de enkelte virksomheder effektivt inddrages i virksomhedernes beredskabsplanlægning. Regeringen arbejder derfor for, at den lokale beredskabsplanlægning ikke underlægges formatkrav, der begrænser muligheden for at tilgodese lokale forhold, der kan effektivisere såvel planlægningen som håndteringen af en beredskabssituation.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg på mødet den 23. juni 2017 til orientering.

4. Forordningsforslag om oprettelse af et EU-agentur for samarbejde mellem energireguleringsmyndigheder

KOM(2016) 863

Revideret notat. Ændringer er markeret med streg i margenen.

1. Resumé

Kommissionen har den 30. november 2016 fremsat forslag til en omarbejdning af forordningen om oprettelse af et EU-agentur for samarbejde mellem energireguleringsmyndigheder. Forslaget er fremsat som en del af Kommissionens såkaldte Vinterpakke, hvis officielle navn er "Clean energy for all Europeans".

Formålet med forslaget er at tilpasse den regulatoriske ramme for el-markedet med henblik på at fremme et velfungerende indre marked for elektricitet. Ændringsforslagene vil ifølge Kommissionen forenkle og centralisere regionale og europæiske beslutningsprocedurer blandt de nationale energiregulerende myndigheder (Energi-tilsynet i Danmark), herunder styrke Agenturet for Samarbejde mellem Energireguleringsmyndigheder (ACER) beføjelser. Derudover tildeles ACER delvis tilsynskompetence med regionale driftscentre (ROCs), som foreslås etableret med det supplerende forordningsforslag om det indre marked for elektricitet. Forslaget vurderes ikke at ville have væsentlige økonomiske eller lovgivningsmæssige konsekvenser.

Regeringen deler Kommissionens vurdering af, at et velfungerende indre marked for elektricitet er af afgørende betydning for den europæiske økonomi og for at sikre en omkostningseffektiv omstilling til vedvarende energi. I den forbindelse er regeringen enig i, at der er behov for klare regler for grænseoverskridende handel, samt at reglerne håndhæves.

2. Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2016) 863 af den 30. november 2016 fremsat forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af et agentur for samarbejde mellem energireguleringsmyndigheder (ACER). Forslaget er fremsat som en del af Kommissionens såkaldte Vinterpakke, hvis officielle navn er "Clean energy for all Europeans". Forslaget er en omarbejdning af forordning (EF) nr. 713/2009 om oprettelse af et agentur for samarbejde mellem energireguleringsmyndigheder. Forslaget er oversendt til Rådet i en dansk sprogversion den 16. januar 2017.

Agenturet for Samarbejde mellem Energireguleringsmyndigheder (ACER) blev oprettet i 2011 med det formål at bistå nationale energireguleringsmyndigheder ift. håndtering af grænseoverskridende problemstillinger på el-markedet. ACER har i dag primært mulighed for at håndtere grænseoverskridende problemstillinger via juridisk ikke-bindende henstillinger og udtalelser og har i dag kun begrænsede beslutningsbeføjelser.

Forslaget har baggrund i Kommissionens vurdering af, at det indre marked for elektricitet bør forstærkes ved at øge ACER's beføjelser og uafhængighed, hvorved ACER i højere grad får mulighed for at udføre sin tilsynsfunktion på europæisk niveau og overvåge udviklingen af det indre marked. Et stærkere agentur skal således bidrage til at overvåge samt løse grænseoverskridende problemstillinger, hvilket vurderes nødvendigt for at skabe et vedfangerende indre marked for handel med el.

Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 194 i Traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF) og skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Det estiske formandskab forventes at sætte forordningsforslaget om oprettelse af et EU-agentur for samarbejde mellem energireguleringsmyndigheder på dagsordenen for energirådsmødet den 18. december 2017 til generel indstilling.

3. Formål og indhold

Forslagets overordnede formål er at tilpasse den regulatoriske ramme for el-markedet med henblik på at sikre et velfungerende grænseoverskridende marked. Forslaget giver i den forbindelse ACER øgede kompetencer til at sikre den nødvendige koordination mellem nationale energiregulerende myndigheder.

Det væsentligste indhold af forordningsforslaget er:

- i. ACER får direkte kompetence til at godkende vilkår, betingelser og metoder, der er udarbejdet i medfør af netværksregler og guidelines⁵. I dag skal disse vilkår, betingelser og metoder godkendes af alle nationale energiregulerende myndigheder i Unionen eller i en bestemt region.
- ii. Afstemningsproceduren for de nationale energiregulerende myndigheder i ACER's Board of Regulators⁶ (BoR) ændres. Afgørelser skal kunne træffes med simpelt flertal i stedet for to tredjedele flertal, som der kræves i dag.
- iii. ACER får kompetence til at udarbejde henstillinger og udtalelser på eget initiativ. ACER kan i dag kun udarbejde henstillinger og anbefalinger, der på forhånd er vedtaget i ACERs arbejdsprogram eller på baggrund af opfordringer fra Kommissionen.
- iv. ACER får valgfrihed ift. at udføre bestemte opgaver, såsom ikke-bindende udtalelser om ENTSO-E⁷'s årlige arbejdsprogram og ENTSO-Es tiårs netudviklingsplan, således at ACER i højere grad kan prioritere ressourcer.

⁵ Netværksregler og guidelines er bindende markeds- og tekniske regler, som har til formål at sikre operationalitet på tværs af landegrænser.

⁶ BoR består af repræsentanter fra de enkelte nationale energiregulerende myndigheder.

⁷ Den europæiske sammenslutning af transmissionsselskaber "European Network of Transmission System Operators for Electricity"

- v. ACER får tilsynskompetence over regionale driftscentre (ROCs), der skal koordinere drift af el-systemerne på tværs af landegrænser, jf. forslag til forordning om det indre marked for elektricitet (KOM(2016) 861).
- vi. ACER får tilsynskompetence over elektricitetsmarkedsoperatører⁸, som blev udpeget som følge af forordning (EU) 2015/1222 af 24. juli 2015 om fastsættelse af retningslinjer for kapacitetstildeling og håndtering af kapacitetsbegrænsninger.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294 medlovgiver. Der foreligger endnu ikke en udtalelse fra Europa-Parlamentet.

Europa-Parlamentets udvalg for industri, forskning og energi (ITRE) forventes at vedtage sin betænkning den 11. december 2017.

5. Nærhedsprincippet

Forordningen har hjemmel i artikel 194 i TEUF, som fastslår nødvendigheden af et vist niveau af koordinering, gennemsigtighed og samarbejde for at sikre energimarkedets funktion, forsynings sikkerheden i Energiunionen og fremme sammenkobling af energiinfrastruktur.

Det er Kommissionens vurdering, at den stigende sammenkobling af el-markeder i Europa forudsætter tættere koordinering mellem nationale aktører samt regionalt/overnationalt regulatorisk tilsyn. Kommissionen anfører, at de foreslåede ændringer er nødvendige for at opnå et integreret el-marked i EU, hvilket ikke kan opnås effektivt på nationalt niveau.

Regeringen er enig i Kommissionens vurdering og finder således, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Forslaget vurderes ikke at berøre dansk lovgivning

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

⁸ Electricitetsmarkedsoperatører er en aktør (typisk en el-børs), der af den kompetente myndighed er blevet udpeget til at udføre opgaver i forbindelse med den fælles day ahead- og intradaykobling. I Danmark har Energitilsynet udpeget el-børsen Nord Pool som elektricitetsmarkedsoperatører.

Forslaget vurderes ikke at have væsentlige statsfinansielle konsekvenser. Forslaget vil alene have økonomiske konsekvenser i form af indvirkningen på EU's budget. Forslaget medfører en udgift på EU's budget på 280.000 euro i 2019 og 1.04 mio. euro i 2020. Idet Danmark betaler ca. 2 pct. af EU's udgifter svarer dette til en statslig udgift på knap 42.000 DKK i 2019 og 155.000 DKK i 2020.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Ifølge Kommissionen har forslaget til formål gennem et stærkere ACER at fjerne handelsbarrierer i det europæiske el-system og føre til en hurtigere harmonisering og åbning af de nationale og regionale el-markeder.

I Kommissionens konsekvensanalyse fra 30. november 2016 blev den økonomiske gevinst på tværs af EU ved revidering af markedsdesign, estimeret til at være 9,5 mia. euro frem til 2030. Et stærkt, kompetent og velfungerende ACER skal ses som en del af denne markedsdesign, som bidrager til et velfungerende marked og håndhævelse af regler og dermed bidrager til de samlede gevinster.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Forslaget skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

8. Høring

Forslaget har været i høring i Specialudvalget for Energi-, Forsynings- og Klimapolitik. Der er modtaget høringssvar fra Dansk Energi, Det Økologiske Råd og WWF Verdensnaturfonden.

Dansk Energi er enig i Kommissionens forslag om, at ACER i højere grad selv skal kunne tage initiativ til anbefalinger, og at ACER's tilsyn med de foreslåede regionale driftscentre (ROCs) er et skridt i den rigtige retning. Dansk Energi finder, at en markant regulatorisk stemme på tværs af grænser mellem medlemsstaterne er en forudsætning for et velfungerede indre marked.

Det Økologiske Råd (DØR) støtter generelt flere kompetencer og ressourcer til ACER. DØR finder, at ACER bør styrkes i kompetence til at arbejde med en gradvis fjernelse af de hindringer for et frit fælles europæisk energimarked, som skyldes manglende udbygning af nødvendige transmissionsforbindelser internt i især EU's større medlemslande.

WWF Verdensnaturfonden støtter DØR's bemærkninger.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forslaget har været behandlet på arbejdsgruppemøder siden sommeren 2017. Det forventes på den baggrund, at en større gruppe lande vil støtte en tilpasning af den eksisterende institutionelle ramme for ACER, herunder ved at give flere kompetencer til ACER. Denne gruppe lande finder, at en styrkelse af ACER vil sikre bedre og

mere uafhængig håndhævelse af de regler, der allerede gælder, men som ikke altid efterleves fuldt ud af alle medlemsstater. Andre lande har udtrykt sig mere kritisk over for at give flere beføjelser til ACER. Dette skyldes, at sidstnævnte gruppering finder, at politiske beslutninger om f.eks. markedsmæssige tiltag med en styrkelse af ACER bliver rykket ud af den politiske indflydelse, og at de pågældende lande i dag har relativ større indflydelse i f.eks. europæiske godkendelsesprocesser, end de vil have i ACER.

Et flertal af lande har kritiseret forslaget ændring ift stemmeregler for beslutningstagning fra to tredjedele flertal til simpelt flertal. Kommissionen har argumenteret for, at ændringen af stemmereglerne bringer ACER-forordningen i overensstemmelse med den fælles erklæring og en fælles tilgang til EU's decentraliserede agenturer, som Rådet, Europa-Parlamentet og Kommissionen vedtog i juni 2012. Der er dog bred opbakning til at ændre stemmereglerne tilbage til to tredjedele flertal.

Et flertal af lande er kritisk over for at bemyndige ACER til direkte at godkende vilkår, betingelser og metoder, der er udarbejdet i medfør af netreglerne og guidelines. Endvidere er flere medlemsstater bekymret overfor ændringen, der som udgangspunkt giver ACER kompetence i regionale beslutninger. Forhandlingerne tyder på, at der i Rådet er opbakning til, at det som udgangspunkt skal være de nationale regulatorer i regionen, der skal tage en fælles beslutning, og beslutningen kun træffes i ACER-regi, hvis man ikke opnår enighed i regionen.

En del af forslaget er afhængig af forhandlingerne for specielt forordningsforslaget for det indre marked for elektricitet. ACERs opgaver og beføjelser i forhold til f.eks. regionale driftscentre vil derfor blive konsekvensrettet i ACER-forslaget afhængig af resultaterne i den parallelle forhandling.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens forslag om en omarbejdning af forordning om oprettelse af et EU-agentur for samarbejde mellem energireguleringsmyndigheder velkommen og er positiv over for formålet om at forbedre den regulatoriske ramme for et mere grænseoverskridende marked for handel med el.

Regeringen støtter et velfungerende liberaliseret indre marked for energi med det sigte at reducere energiomkostningerne for virksomhederne og forbrugerne og at sikre en omkostningseffektiv integration af vedvarende energi og energiforsynings-sikkerhed i Danmark og i Europa. En forbedret regulatorisk ramme forventes at bidrage til udviklingen af det indre marked for el-handel. Regeringen er derfor positiv over for øgede kompetencer til ACER, bl.a. med henblik på at sikre en stærkere håndhævelse af fælles EU-regler.

Regeringen støtter op om en ensretning af stemmereglerne i ACER med den fælles erklæring og en fælles tilgang til EU's decentraliserede agenturer, som Rådet, Europa-Parlamentet og Kommissionen vedtog i juni 2012, dvs. et absolut flertal for beslutninger i ACER's representantskab.

Regeringen støtter, at ACER bemyndiges direkte til at godkende vilkår, betingelser og metoder, der er udarbejdet i medfør af netreglerne og guidelines. Regeringen ser omarbejdningen som en strømlining af allerede eksisterende praksis og regler, hvor nationale regulatorer løbende koordinerer deres beslutninger i ACER-regi, og beslutningen træffes af ACER, hvis ikke alle nationale regulatorer kan blive enig.

Regeringen støtter endvidere, at regionale beslutninger overføres til ACER med mulighed for, at et regionalt underudvalg bestående af de berørte medlemmer oprettes. Det anses som positivt, at ACER kan vurdere, om regionale beslutninger har en væsentlig indvirkning på det indre marked og andre medlemstater end den pågældende region, eller om den primært har regional relevans. Ved en tættere sammenkobling af både elektricitetsmarkederne og de fysiske eltransmissionsnet i Europa vil regionale beslutninger i højere grad have en reel effekt på flere medlemsstater. Regeringen ser det som et rigtigt skridt at sikre fælles indflydelse på beslutninger, som har relevans for store dele af EU eller for hele EU.

Endelig lægger regeringen vægt på, at ACER beholder den brede kompetence til at træffe beslutninger i sager med grænseoverskridende karakter, herunder i tilfælde, hvor de nationale regulatorer samstemmigt efterspørger ACER's involvering, eller hvor de nationale regulatorer ikke kan blive enige. Det indre marked for elektricitet er i en løbende og hurtig udvikling. Det kan ikke forudses, hvilke specifikke sager og spørgsmål der kan opstå i fremtiden, og som vil være relevant for ACER at træffe beslutninger om. Derfor er det vigtigt at sikre en hjemmel, der er bred nok defineret, for at sikre en fremmedrettet kompetent agentur.

Fsva. de budgetmæssige implikationer af forslaget lægger regeringen vægt på, at yderligere ressourcer til europæiske agenturer finansieres via omprioriteringer inden for EU's budget.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg på mødet den 23. juni 2017 til orientering.